

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 24 MARS 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Skådespelerskan fröken Tollie Zellman.

Efter en oljemålning af Louis Sparre.

I sammanhang med vår å annat stället i numret meddelade konstöfversikt återgifva vi här konstnären L. Sparres schwungfulla porträtt af fröken Tollie Zellman, f. n. Folkteaterns primadonna och den skådespelerska, som i vinter varit föremål för hufvudstadspublikens lifligaste intresse, tack vare hennes mäterliga framställning af Jennys roll i Algot Sandbergs folkskyck "33,333". Fröken Zellman öfvergår i höst till Svenska teatern.

Vårfrudag.

DET DROPPAR FRÅN TAKENS RANNEN
af förvårens smältande snö;
och isarnes bågnande spännen
brista i dagarnes fö.
Nu jorden går sig befria
från bojan, som höll henne stängd.
Det stundar till vår, Maria,
kring Nazarets slumrande ängd.

Det stundar till vår. — Hör sången
af svanor i plöjande sträck
och locket i solnedgången
ur knoppande örtagårdshäck.
Hör dufvornas kutter på taken
i dröm re'n om duniga små. —
— Själ sitter du drömmande vaken
och vill ej, men lyss dock därpå.

Maria, ditt öga tåras
som hörde du fagra ord.
Träd ut då och se hur det våras
och spirar ur jäsande jord.
Dig fädernas profelia
har hälsat bland kvinnor förnämst.
Si, du är benådad, Maria,
och utvald och kallad främst.

Ty du var ödmjuk och ringa
och drömde ej stort om dig själf,
och därför i dag vill dig bringa
sin hälsning din Herre själf.
Så frukta dig ej, Maria,
men lämna åt Herren ditt väl,
om än din doloris via
en dag skall sarga din hä. —

Träd ut då, träd ut, Maria,
och lämna din jungfruburs skygd.
Hör, vindarne sorla re'n fria
om löften för bidande bygd.
Gå glad till din Herres möte
och räds ej för människors hän.
— Välsignade! I ditt sköte
skall du bära all världens son. —

Det står som ett gyllene spänne
af sol kring din panna i kväll.
Så lyft då ditt drottningänne
och slig ur ditt torfliga tjäll.
Möt undret, som skall dig sia,
att bojan till sist blir sprängd.
Det våras; — det dagas, Maria,
kring all världens vaknande ängd. —

ALIENUS.

Iduns Jubileum-Artiklar

DET TILL JARGON VORDNA PÅ-ständet, att svenskarne ej vilja värdesätta sitt eget förrän utlandet givit oss sitt erkännande har föranledt den främsta konsthistorikern och kritikern Georg Nordensvan att i här följande och med värme skrifna artikel påvisa, hurusom i rak motsats till den gängse uppfattning

gen, åtminstone på de litterära och konstnärliga områdena, svenskarne både förstått värdet af och utan sidoblickar till utlandet gifvit sina diktare och målare det fullständigaste erkännande. Artikeln är ett ord för dagen och som allt som flyter ur denne författares penna, af stort intresse.

VI SVENSKAR HA, SOM BEkant, många dåliga egenskaper, bland andra böjelsen för att underskatta vårt eget. Svenskens senfärdighet att se förtjänsterna — jag vill inte säga hos sig själf men hos sina landsmän har ingått i vårt allmänna medvetande som ett axiom, en orygglig sanning. Likaså öfverfygelsen om, att utlandets hyllning måste föregå, innan en svensk vinner erkännande hemma.

Men är denna förebräelse verkligen berättigad? Är den inte en idé, som blifvit godtagen utan att vi brytt oss om att syna den i sömmarne, denna åsikt om vår blindhet, vårt skelande efter utlandets åsikt, vår inbördes missro och afund, som hindrar oss att vårda det, som spirar upp ur vårt eget lands jord? Jag tror att det är vår odisputabla lust att tala illa om oss själfva, som fastslagit denna åsikt liksom så många andra.

Naturligtvis är det lätt att dra fram exempel på begåfvade svenskar, som haft svårigheter att öfvervinna, som blifvit motarbetade eller obemärkta och som behöft omplanteras i annan jordmån för att kunna utveckla sina krafter. Men behöfver det därför uppställas som en allmän regel, att vi äro mera småsinnade och skadelystna än andra folk och att vi inte våga lita på vårt eget omdöme?

Den omedelbara anledningen till dessa frågor är ett urklipp, jag hittade häromdagen, ur en idning från december 1909. Där omlalades hyllningen för Selma Lagerlöf och Ellen Key under "De svenska kvinnornas vecka" som "vitnesbörd om svenskarnes senfärdighet att erkänna förtjänster hos sina egna".

Selma Lagerlöf fick alltså vänta länge på att bli uppskattad. Jag måste ha dåligt minne. Jag har nämligen för mig, att Gösta Berlings diktare blef ryktbar i ett slag, att erkännandet alls inte lät vänta på sig. Och det tyckes mig som om vi alls inte rådfrågat utlandet om hvad vi borde tycka och tro hvarken om henne eller om andra af våra samtida författare. Jag vill också minnas, att vi villigt och tacksamt erkänt och uppskattat rätt många af dem, och det långt ifrån "senfärdigt".

Ett exempel: Blef inte "Vallfart och vandringars" skald mottagen med enstämig välkomsthälsning, när han trädde fram? Behöfde Fröding vänta på erkännande eller sakna det, och var det utlandet som satte honom i högsätet som ursvensk skald? Väntade vi på utlandets domslut för att uppskatta Levertin som skald, novellist och litterär essayist? Vann inte Karlfeldt förståelse af oss otacksamma? Och hela raden af de

EN FIX IDÉ.

nu verksamma romanförfattarne, äro de inte uppskattade? Tyda deras många och stora upplagor på publikens motvilja mot hvad svenskt är?

Fallet Strindberg är så invecklad, så det kan jag inte här gå in på.

Hur är det med våra musici och artister? Ha Sjögren och Stenhammar varit styfbarn i sitt eget land? Ha vi inte applåderat Odman och Forsell, utan att be om lof, äro vi inte ensamma om att ha upptäckt Anna Norrie och de Wahl, liksom våra förfäder upptäckte Jenny Lind och buro henne på sina händer, innan hon ännu satt sin fot på utländsk botten?

Och de bildande konstnärerna? Ha vi varit senfärdiga att erkänna Albert Engström och hela flokken af unga skämttecknare? Har utlandet behöft lära oss uppskatta Döderhultaren? Var inte hans rykte stadgat hemma, innan han segrade i Paris och Rom? Kom inte Zorn i ropet hemma, innan utlandet visste om hans tillvaro? Hur föga ha inte Carl Larssons parismedaljer bidragit till vårt uppskattande af hans konst? Det är dock här hemma, som hans svenska läggning blifvit upptäckt och fastslagen. Behöfs flera namn? Liliefors, Christian Eriksson, Jerndahl, Fjæstad. En vet jag af de samtida, som gick den traditionella vägen till erkännande hemma genom framgång utomlands — det är Hesselbom. Men så fins det en och annan berömd landsman, af helt annan art än han, lyckoriddare, som skapa åt sig skäligen tvifvelaktiga framgångar på främmande ort. Är det brist på fosterlandskänsla, om vi dra oss för att uppskatta dem?

Söker man, så visst finner man en och annan, som rättvisligen borde ha blifvit mottagen med mera allmänt och varmt erkännande än hvad fallet nu är. Till exempel Ernst Josephson. Han blef visserligen hvarken förbisedd eller motarbetad, men inte heller uppskattad efter förtjänst. I alla händelser var det inte utlandet, som lärde oss se innebörden af hans konst, och lika litet är det utlandet, som väckt vårt förståande af den svenska karaktären i vårt landskapsmåleri.

Och vår nationella textila konst, ha vi inte haft känsla för den? För Handarbetets vänner etc.? Och ha vi hindrat den moderna arkitekturen att utveckla sig på ondt och godt? Ha vi inte byggnader, som äro olika allt annat? Är det underligt, om man ibland måste tycka att vi varit allt för hastiga i

vändningarna, när det gällt att acceptera experimentlysnaden på den frusna musikens område?

Men att vi det gjort innebär i alla händelser ett erkännande af talangen och inte försök att kväfva henne. Eljes är det inte att undra på, att det nya, det som bryter med gällande smak mötes med opposition. Alltid finns det människor, som föredraga gammalt och bepröfvadt framför nytt och osäkert. Men jag tror inte att vägen till erkännande är så mycket lättare i andra länder än hemma. Och om vi börja söka efter exempel på motarbetade och oförstådda snillen, så finnas de säkert i ungefär samma proportion öfver allt. Hur länge gick inte Ibsen hemma i Norge och ansågs som en medelmått — fast han skrifvit Hærmændene og Kongsemnerne? Georg Brandes blef inte bortklemad i sitt hemland, Bizet blef aldrig populär i Frankrike medan han lefde. Constantin Meuniers arbetarstatyer möttes med misstro i hans hemland, äfven sedan kritiken i Paris och Tyskland stämplat dem som mästerverk. Böcklin hann bli en gammal gubbe, innan han nådde fram till erkännande i Tyskland, Feuerbach och von Marées hade idel motgång i hemlandet, så länge de lefde — efter döden ha de blifvit storheter. I Frankrikes konsthistoria träffar man en hel rad af målare, som väckte förargelse och omtalades som charlataner och fuskare och som nu räknas till de främsta.

Följaktligen äro alla ungdomar, som inte lagerkröntes af en tacksam samtid, öfvertygade om sitt snille. Men en speciellt svensk företeelse är väl inte medelmåttan, som hålles uppe af tron på sin egen storhet och af stoltheten öfver att räknas till de motarbetade och hatade, alltså till de bästa. Från utlandet har jag hört talas om genier, som hört till de oppositionella och omstridda, men som själfva varit kända för sin gifliga tunga, sin lust att häckla och förtala och som inte tyckt om konkurrenser — åtminstone inte om sådana utanför sin egen klick — och som inte på minsta vis voro hågade för att jämna dylika individers väg framåt.

Det finns i denna ofullkomliga värld storheter af mycket olika lödighet, men det finns onekligen gedigna personligheter äfven bland dem.

Jag kan inte finna annat än att vi i våra dagar drifvit snillekulten ganska högt — och det inte minst i vårt eget land. Men det hindrar nog inte, att vi allt fortfarande en gång i månaden komma att bli anklagade för ringaktning gent emot våra storheter. Fixa idéer rubbas inte lätt.

GEORG NORDENSVAN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 8.50	Helt år	Kr. 8.—
Half år	» 8.50	Half år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösnr.	» 0.12	Lösnr.	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Per millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser
50 öre å textsida.	debiteras 50 öre med
20 1/2 förhöjning å särskild begärd plats.	20 1/2 förhöjning å särskild begärd plats.

HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.
Till 50-årsdagen den 25 dennes.

En femtioåring.

ATT UNDER TAKET PÅ ETT AF Sturegatans förnåma hus bor en man, som är lika originell som mångsidig och som i dagarna, jämte alla andra bestyr, också hinner med att fylla 50 år. Han heter Anton Blomberg, med till- och hedersnamnet hof-fotograf, och det är i väsentlig grad honom vår publik har att tacka för, att Idun hvarje vecka är så fint och intressant illustrerad.

De belackare, som vilja påbörda svenskarna att de äro ett trögt och sömnigt folk, borde stifta bekantskap med Anton Blomberg, som är en synnerligen pigg och vaken natur. Som Iduns illustrative medarbetare har han under många år lagt i dagen ett aldrig svikande nit och intresse, för hvilka egenskaper vi på hans halfsekeldag säga honom ett varmt tack.

På en gång fotograf och konstkännare ägnar han jämväl mycken uppmärksamhet åt våra mål-lares taflor, och särskildt är han specialist på äldre svensk konst, så att om ni skulle vilja förvärfva er en Marcus Larsson, en Hilleström, en Breda eller Roslin, så har han ingenting emot att sälja en sådan åt er. Tillägga vi ytterligare, att han har sina poetiska infall och anfall, med hvilka han en dag kanske kommer att öfver-trumfa både gamla och nya skolan, torde det väsentligaste af hans gagnande lifsgärning vara annoterad.

Men först och sist är han en god och glad människa, hvarför han förtjänar sitt ljusa öde ända in i sen ålderdom.

Anna Bergström.

E INTRESSANTA FÖRELÄS-ningar i röstfysiologi och röst-behandling, som nu i dagarna hållits i Stockholm af professor Hermann Gutzmann från Berlin, ge osökt anledning till ett tacksamt omnäm-nande af den, som här i Sverige blifvit ban-brytare för en modern rationell talteknik: vår framstående skolsångspedagog, fröken Anna Bergström. Det är nämligen på hennes initiativ, som den tyske specialisten gjort sin föreläsningsresa hit — en resa, hvarigenom tillfälle äfven gifvits att ställa den hos oss inom fackkretsar ganska om-stridda röstutbildningsfrågan i en opartiskt vetenskaplig belysning.

När det gäller skön konst, äro ju den ut-om facket ståendes tycken och uttalanden af mindre värde. Men Anna Bergströms trettiofemåriga verksamhet har burit sådan frukter, och hennes rykte som skaparinna och vårdarinna af vår bästa skolsång är så stadgad, att här knappast någonting mer behöfver sägas. Huru högt hennes förmåga värdesattes äfven utom det egna landets gränser, kan man sluta sig till af ett yttran-de, som en af Finlands förnämsta sångpeda-goger — fröken Anna Sarlin — nyligen fällt till N. P. Norlind (sem. direktor musices i Lund) under hans senaste studieresa: "Har ni hört Anna Bergström, så har ni hört det bästa, som i sångundervisning någonsin kan presteras, och har då ingenfing att lära hos mig." Och det är starka och vägande ord, uttalade af en kvinna om en annan kvinna inom samma arbetsområde.

Som ett understrykande häraf kunna vi ju äfven påminna oss det erkännande af An-dréas Hallén, som kom henne till del i ett nummer af Thalia förlidet år. Det var efter den konsert som under hennes ledning gafs i Oskarskyrkan af elever vid Högre läro-rinneseminariet och Statens normalskola för flickor. Den kompetente kritikern ger här det omdömet om rösterna, att de voro "ovanligt omsorgsfullt utbildade, både hvad röstregis-trens naturligt riktiga läggning, ren intonation, vackra vokalljud och tydligt textut-tal beträffar" — vidare att "det sjöngs med god frasering och välljudande tongifning, finkänslig nyansering och god rytmik, och det hela gaf prof på en mycket insiktsfull undervisning af ofvannämnda lärarinna". — Härtill må äfven läggas, att denna un-dervisning sker på ett sätt, som är rent af beundransvärdt — och som inte gärna kan annat än verka tändande och hänförande, ty Anna Bergström är en helgjuten lärare-persönlighet som — själf lefvande entusiast — äfven förstår att inspirera sina elever och att samtidigt leda och upprätt-hålla disciplin.

Sina egna första sångstudier gjorde hon i Filipstad, dit hon blef skickad af sin far, bruksägaren Olof Bergström i Finns-hyttan. Hennes lärarinna där, fröken v. Schéele, som jämte organistbefattning hade en privat sångkurs, väckte snart hennes intresse för tonträffning, utmärkt pedagog som hon var, och blef äfven den som sedermera förberedde henne till inträde i K. musikkonservatorium i Stock-holm, där hon hösten 1873 intogs som elev i organistklassen, samtidigt med att hon stu-derade solosång för Ellen Bergman.

Efter aflagd organistexamen återvände hon hem till Finnsyttan och öppnade hösttermi-nen 1877 en sångkurs i Filipstad, hvarifrån fröken v. S. nu hade flyttat. Där kallades hon följande år till sånglärarinna i den nya elementarskolan för flickor, och ett år senare fick hon äfven anbud att öfvertaga sången i gosskolan, hvilket hon dock afböjde, och återvände så till Stockholm för vidare stu-dier hos fröken Bergman. Det dröjde emel-lertid inte länge, innan man nu här förstod, hvilken förmåga den unga sångadepten satt inne med, ty redan samma år erbjöds hon befattning som sånglärarinna i Paulis skola (sedermera Södermalms högre läroverk för flickor) och vid Lyceum för flickor. Sedan kom Ateneum 1881, Katarina folkskola 1885, Brummerska skolan 1886, K. Högre läro-rinneseminariet med Statens normalskola för flickor 1897 samt slutligen år 1902 Kungl. musikkonservatoriet, dit hon blef kallad så-

FRÖKEN ANNA BERGSTRÖM.

som "ledare af profkurs i skola" för akade-mins musiklärarekandidater — en befattning, som där upprättats samma år, och till hvil-ken äfven hör öfvervakande och kritik af elevernas profundervisning i folkskolan jämte allmän pedagogik och skolsångsmetodik.

Hvilken oerhörd fond af energi, arbets-förmåga och kärlek till kallet måtte inte fin-nas hos den, som med alljämt bibe-hållen spänstighet kan utöfva en så vidtom-fattande verksamhet! Visserligen måste en del af arbetet i skolorna upphöra, när de kräfvande platserna vid seminarium och akademi antogos. Men sedermera har hon i dess ställe haft ledningen af flera olika kur-ser. Så har hon t. ex. ledt talkurser för lä-rinnor både i Stockholm och Göteborg samt äfven för Gymnastiska Centralinstitutets kvinnliga elever. Och under ferierna, som-martid, har Anna Bergström användt sin le-dighet till studier utomlands, dels som del-tagare i olika kurser i talteknik, dels stude-rande sångundervisningen i skilda länder.

Det var också under en af dessa resor, som hon i somras sammanträffade med professor Gutzmann i Jena och lyckades intressera honom för att hålla kurser och föredrag i Sverige, där han nu efter besöket i Stockholm äfven kommer att hålla tre offentliga föredrag i Göteborg. Hon hade då redan tagit del af hans tryckta arbeten och hade hört honom omtalas som en af vår tids förnämsta auktoriteter inom studiet af röst- och talanomali-er. Den nu afslutade privata kursen jämte de offentliga föredragen, hvilka väckt ett lifligt intresse inom olika kretsar, ha äfven ådagalagt, att han i det väsentligaste, med afseende på röstbehandlingen intar samma ståndpunkt som den, för hvilken Anna Bergström så okufligt och trots det starkaste motstånd äf-ven så framgångsrikt kämpat. Till denna ståndpunkt sluter sig äfven oupplösligt hen-nes fasta övertygelse, att sången inte kan bli hvad den bör vara, utan att den är grundad på en hygienisk-estetiskt utvecklade tal-teknik — en princip, hvars påtagliga sund-het och logik väl ej borde kunna bestridas.

M. R.-M.

KLÄDNINGAR

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna ge-nom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3.- per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.

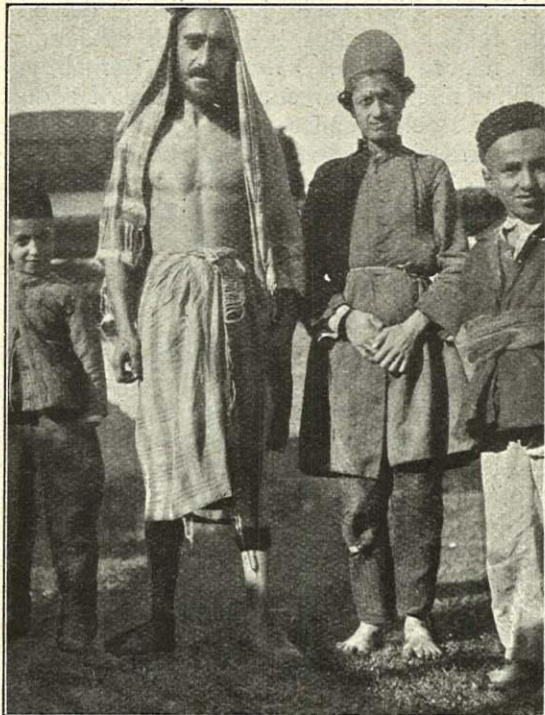
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Från "Lejonens och rosornas land".

DA VI PÅ MORGONEN DEN 9 december kommo upp på Tsa-revitschs däck, sågo vi Persiens jord dyka upp vid horisonten. Snart kunde vi urskilja ett ganska flackt land samt några höga träd, som visade, hvar Enseli var beläget. Som hamnen är grund och vädret ofta svårt, kunna båtarna vanligen ej gå in till bryggan, utan passagerare och gods få fraktas i land i småbåtar. Stundom händer det t. o. m., att all landstigning är omöjlig, och båten får då antingen vänta utanför hamnen eller gå tillbaka till Baku. Vi hade dock den turen att kunna komma i land direkt på bryggan. Två långa vågbrytare sträcka sina skyddande armar omkring hamnen. Innanför dessa lågo många småbåtar, alla med spetsig köl och uppböjda i för och akter. De påminna ej så litet om våra forntida drakskepp. På bryggan stodo en mängd barbenta individer under paraply — det regnade nämligen — och trasiga pojkar sprungo omkring bland båtarna. Ett stycke från stranden ligga några hus, hvilka befunnos vara gästgifvargården, tull- och skjutstationerna. En kommissionär kom ned till båten och tog hand om våra saker samt skaffade oss fem droskor till klockan två. Vi skulle nämligen samma dag fortsätta till Rescht, dit vi hade ungefär tre och en half svenska mil att åka. Vi hade nu kommit till den punkt, där alla moderna samfärdsmedel voro slut, och där resans verkliga besvärligheter skulle börja.

Vägen till Rescht går först genom samhället vid Enseli, där vi på smala vägar åkte förbi trädgårdar med apelsinträd, i hvilka nästan mogna apelsiner hängde. I basaren sutto perser och sydde skor och mössor, där sågos smeder och fruktånglare, men de allra flesta basarinvarnarna sutto med benen under sig och drucko sitt evinnerliga té. Boningshusen hafva halmtak och äro omgifna af höga staket af vass. När vi kommo ut ur Enseli, körde vi upp på den stora ryska vägen till Rescht, mycket väl hållen och utan backar. Under färden sågo vi många vandrare, hvilka nästan alla gingo barfota i regnet och höllo paraply öfver sig samt rökte cigarrett. Vägen går genom vattensjuka trakter med ymnig vegetation och ett rikt djurlif. Där lär finnas massvis med fågel och vara godt om vildsvin. Människoboningarna äro få. Befolk-

INVÅNARE I RESCHT.

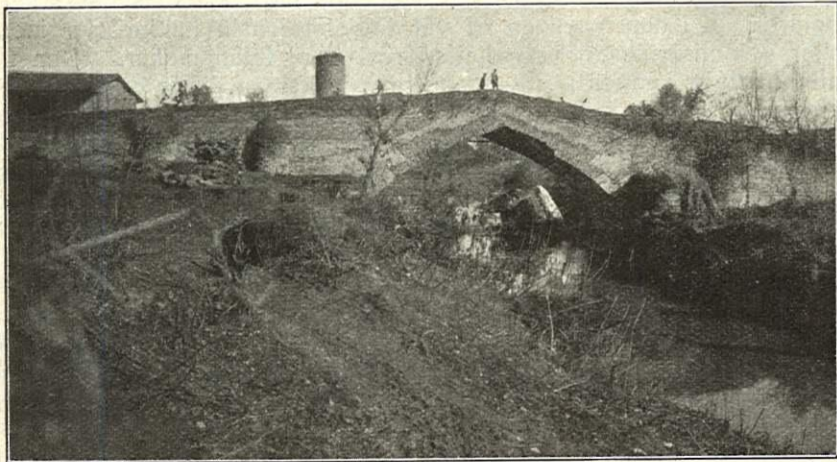
ningen håller boskap och hästar och framför allt höns och ankor. Men några åkrar eller eljes någon odlad mark ser man inte till. På ett ställe blefvo vi hejdade vid en bom och fingo betala fem rubel i vägskatt till de ryska myndigheterna. Det blef rätt kallt i längden i de öppna droskorna, och vi voro glada, då vi i mörkningen kommo fram till Rescht. Genom en mängd smala, krokiga basargator, där våra vagnar öfverstänkte allmänheten med vägsnuts, åkte vi förbi en otalig mängd små öppna butiker, hvar och en upplyst af sin lykta. Stulligen körde vi fram till Hotel d'Europe, stadens förnämsta hotell, en ruskig träkåk med svalgång rundt omkring andra våningen. Vi visades upp för en fruktansvärdt brant trätrappa med höga steg och in i mattbelagda rum, som till största delen bestodo af dörrar och fönster, alla med stora springor. Hela hotellet var ett fullkomligt uthus och där blef mycket kallt om nätterna. Rummen värmdes med rostiga järnkaminer, som eldades med alved och röko in. Efter en stadig supé gingo vi till sängs sedan vi först grundligt preparerat sängarna med insektspulver.

Dagen därpå — en härlig solskensdag — företogs stor ompackning af resgodset, och man plockade fram det, som skulle användas för den långa landsvägsresan. Ompackningen försiggick utanför hotellet, och hela dagen stodo de goda stadsinvånarna i kö för att titta på oss. De voro smutsiga och trasiga, tiggde, refvo sig i håret och en och annan generade sig ej för att midt för allas näsa draga upp skjortan ur benkläderna för att taga loppor, af hvilka älskliga smådjur Persien lär öfverflöda. I Rescht voro alla gator mycket uppböjda af regn, så att man sjönk ned till öfver fotknö-

Bref till Idun från en svensk officersfru. II.

larna i smörjan, men vi gingo oförfäradt på. Man måste lägga bort att vara noga med borstning o. d. i ett sådant land som detta. En af svenskarna i Baku sade också att man omöjligt kan trivas i dessa trakter, så länge man ej lagt bort den besvärliga vanan att vilja vara borstad. De flesta husen i Rescht äro byggda med svalgång utanför andra våningen och ha tegeltak af hvälfda takpannor, som likna liggande blomkrukor. En tid före vår ankomst till staden var det förbjudet att gå ut efter ett visst klockslag på kvällen, om man ej kunde ge lösen. Men en afton sammangaddade sig folket mot ordningens väktare och burade in dem samt gick efter den betan ut när de behagade. Lösen brukades dock äfven, då vi voro där, ty då vi sent en kväll åkte hem från en middag hos direktören för den engelska banken, blefvo vi hejdade flera gånger och måste ge lösen. Under våra promenader i Rescht såg jag för första gången en persisk skola. Den låg i basaren och var helt enkelt en liten bod i jämnhöjd med marken. Skolrummet hade blott tre väggar och var alldeles öppet åt gatan. Barnen, en 25 stycken 9 å 10 års pojkar, sutto på halm-mattor på golfvet med benen i kors. Läraren satt på samma sätt vid en af väggarna. Pojkarna hade skriföfning och rifade persiska bokstäfver med rörpennor och svart bläck, förvaradt i ett litet bläckhorn i ena ändan af en pennlåda, som hvar pojke hade bredvid sig på golfvet. De skrefvo på pappersblad, som höllos på knäet. Pysarna sutto så tysta och snälla och läto ej störa sig af de förbigående. — I Rescht sågo vi en annan dag ett persiskt bröllopsståg. Tolf eller femton karlar gingo i rad på gatan och sjöngo en enförmig sång. Några buro på hufvudet stora träbrickor med sötsaker, upplagda i högar, andra buro föremål, som tydligen voro presenter. Bröllopsståget, i hvilket brudgummen var med, var på väg till brudens hem.

I Rescht hade vi mycket svårt att få hästar och vagnar för vår färd till Teheran, ty de ryska trupperna hade lagt beslag på allt i den vägen. Svenskarna voro därför nödsakade att resa i tre omgångar med en eller ett par dagars mellanrum. På tredje dagen af vår vistelse i Rescht lyckades vår familj få en vagn och en lastvagn, s. k. fourgon. Hvarje vagn var förspänd med fyra hästar, små eländiga och utsvultna krakar. Seldonen äro försedda med bjällror, och hästarna ha öfver pannan ett band med fransar af pärlor eller garn, som ideligen slår dem i ögonen. Fourgonen liknar mest en vanlig höskrinna och är utan fjädrar, så att bagaget far mycket illa, det skafs hål på tjocka trälådor, spikar och skrufvar gå ur, spetsiga föremål äta sig ut igenom den öfriga packningen, ja t. o. m. genom koffertväggar o. d. Den vagn, i hvilken vi fyra vuxna och vår lilla förs skulle åka, var en trång gammal kalesch, som såg ut att vara mogen för Nordiska Muséet eller något dylikt. Den var klädd inuti med grönt, blommigt, urblekt tyg och förfärligt ofät vid dörrar och fönster. När vi packat in oss och vårt bagage i vagnen, fanns inte en kubikcentimeter till öfverlopps. Sedan vi på en den allra förskräckligaste väg kommit ut ur staden, gjorde vi

BRO UTANFÖR RESCHT.

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS

Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR

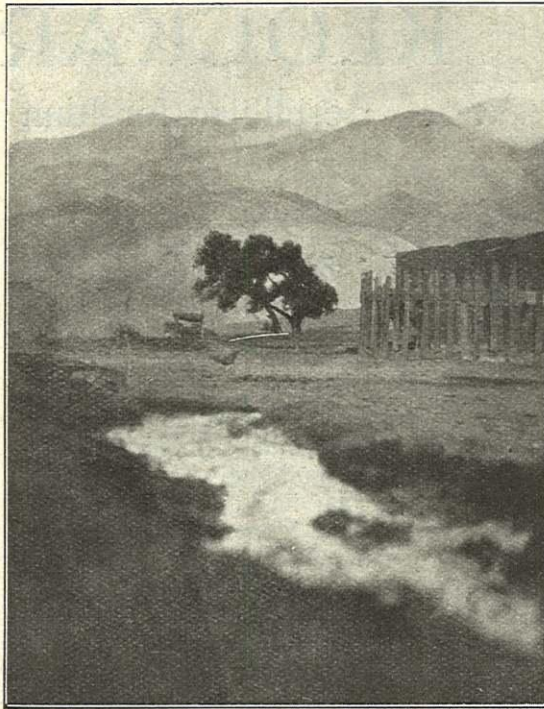
till IDUN 1911 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmor, röda med gulätryck kr. 1:50, Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kanna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postansvarning insändes.

ett uppehåll vid skjutstationen i stadens utkant, där bagaget vägdes, öfvervikt betalades och vägskatt erlades. Och så upptäcktes, att vi i villervallan vid afresan glömt det viktigaste af allt, nämligen matsäckskorgen! Lyckligtvis kom en af reskamraterna efter med den, så att vi fingo den med oss från skjutstationen, då vi vid tvåtiden lämnade densamma. Vägen mellan Rescht och Teheran är indelad i aderton skjutshåll och på alla dessa ställen kan man få mat och husrum, och hästar och kuskar bytas om. Vi hade föresatt oss att åka genom dag och natt, så länge vi orkade för att slippa ligga öfver. Våra första körsvenner voro mycket otrefliga och sågo ut som veritabla bofvar. Vid alla hus utmed vägen — som var mycket god, bara man lämnat Rescht — hoppade de af och drucko té, ibland hvar kvart. Senare fingo vi reda på att de ej hade rätt att taga sig sådana frislunder, och när kusen ville hoppa af i onödan, opponerade vi oss, vanligen handgripligt, så att han vackert fick sitta kvar och köra på. Att kuskarna ej rättade sig efter annat än handgripligheter, kommo vi snart underfund med.

De hus vi foro förbi i början af resan voro byggda af störrar, nedstuckna i jorden och hophundna med rep. Mellan störrarna flätas in grenar och vidjor, och alltsammans smetas nödtorfligt igen med lera. Det blir fasliga springor öfverallt, men de äro nog af behöfvet påkallade. Ät vägen äro husen öppna om dagen, men sältas om natten igen med plankor, mellan hvilka man ser ljuset lysa ut. Invånarna sutto för det mesta i all sköns lugn och drucko té eller gjorde ingenting. Några åkrar syntes ej till, blott några mindre risfält. Vid femtiden mörknade det, och i skymningen döko några schakaler fram ur skogen och kilade som gråa skuggor öfver vägen strax framför hästarna. Lyktor funnos inga på vagnen och ingen upplysning inuti densamma, utan vi sutto i mörkret. Karavaner af åsnor mötte vi ofta, och rätt sent på kvällen hörde vi ett tu tre en aflägsen klang af klockor med djupa toner, ungefär som från kyrkklockor, som man hör på långt håll. Och så kommo kamelkaravanerna. Djuren skredo i en lång rad vid vägkanten som stora gråa vålnader i natten, högtidliga, majestätiska, och gjorde ett öfverväldigande intryck. Man trodde sig till en början vara midt i en saga från Österland. Men snart blefvo kamelerna mindre poetiska, ty de kommo i sådana mängder, att de fyllde hela vägen, och vår vagn måste stanna. Ibland kommo vi några meter framåt, och så måste vi vänta igen. Kamelerna uppehölo oss på detta sätt i öfver två timmar.

Fram på natten råkade vi ut för nya kamelkaravaner, och ett af djuren var nog närgånget att taga sig en titt in i vagnen tvärs genom glasrutan i den ena dörren, så att rutan gick i tusen bitar. Den stackars kamelen blef så rädd, att han föll omkull. Kusken svor och karavanförarna svuro, och det blef ett hiskligt oväsen. Vi måste sätta upp en filt för fönstret, men natten var kall, och det drog förfärligt. Vi sofvo hur vi kunde i vagnen, den ena lutade sig hit och den andra dit. Några särskilda åtgärder för natten kunde på grund af det begränsade utrymmet ej vidtagas. På morgonen voro vi inne bland Elbursbergens nordligaste utlöpare, gråa ödsliga berg, mycket vittrade och sönderskurna af vattenflöden och utan någon vegetation. Många höjder prunka i granna röda färger, från svagt rött till röd lila och blodrött. Det är förvittringslera, allt detta

UTSIKT FRÅN MENDJIL. EN TAMARIND.

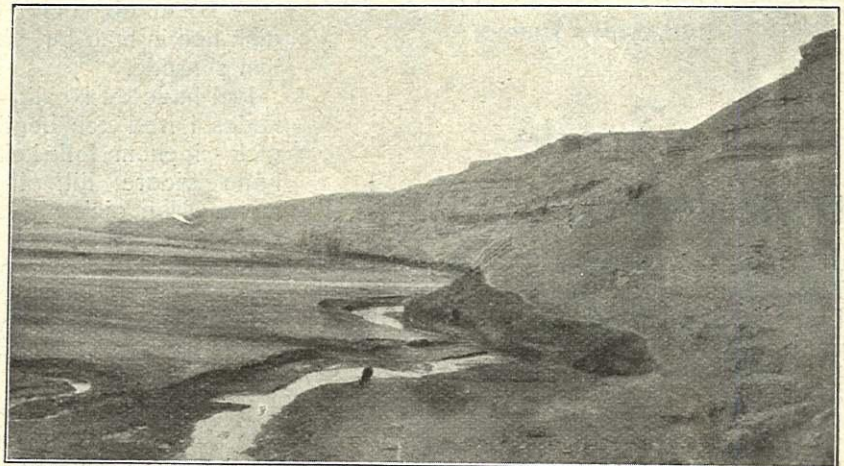
röda. På de högre bergen låg snö. På morgonen foro vi öfver bron vid Mendjil, ett karavanseraj uppe bland bergen. Bron var bevakad af ryska soldater. Ryska flaggan är hissad på alla karavanserajer, och det är Ryssland, som anlagt den stora präktiga vägen mellan Rescht och Teheran.

Mendjil är ett jämförelsevis snyggt och bra rastställe och ligger vackert bland bergen. Hela den dagen sågo vi ett kolossalt söndervittrade landskap, som gick i rött, väldiga moränfält, steniga vidder, skifferlager och djupa raviner, med floder längst nere i afgrunden. På ett par ställen finnas några odlade fält, där man just var sysselsatt med plöjning och sådd. Det plöjdes med oxar och tröplog. På vägen mötte man mycket ofta åsnekaravaner och deras förare. Åsnorna bära klockor och äro lastade med säckar eller aflånga lådor öfversydda med väf. För öfrigt se de ut som riktiga trasbylten, ty deras packsadlar bestå af idel lump. I ett karavanseraj där vi rastade en stund, fanns bl. a. i det lilla resanderummet ej mindre än sex lampor, en vanlig kam af metall, en mycket begagnad hårborste samt — en tandborste, som tydligen också var uppskattad.

På aftonen kommo vi till en station, där man afrådade oss från att resa vidare på natten, emedan vi hade att passera de högsta passen, men vi läto ej skrämja oss, väl vetande att den förnämsta orsaken till välviljan var att karlarna själfva ville sofva och ej fara ute på vägarna. Natten var gnistrande stjärnklar och ganska ljus, så att man kunde se vägen. På dess ena sida hade vi låga barriärer af lera och sten och utanför dem bråd- djupet, på den andra klippväggar och bergsidor med lösa stenar och block, som sågo ut att kunna ramla

ned när som helst. Vid det högsta passet går vägen uppför och utför i sicksack, den är särskildt bred i svängarna och torr och utan hjulspår. På natten skymtade vi ett vildsvin. Trakten är mycket ödlig och utan människoboningar, klyffor, klippor och stup ge den ett kolossalt vildt utseende. Nog tänkte vi litet hvar på röfvere. Om nätterna var det krånligt att få hästar, ty kuskarna sofvo och voro svåra att väcka, råkade i gräl om hvilka som skulle ut o. s. v. De sofvo på stallgolven bland hästarna och sågo ut som trasbylten. Vi fäste oss vid att vi under hela landsvägsresan ej mötte mer än två snyggt klädda personer. Under färden ned ur bergen den natten tvärstannade hästarna på ett ställe och kunde ej förmås att gå vidare. Det befanns, att en karl låg på vägen och vid närmare påseende märkte vi, att han var död. Kusken tog honom helt enkelt i armen och slängde in honom på ett stenfält vid vägkanten — och så åkte vi vidare. I Persien är allsköns blodighet ett okänt begrepp. Sedan vägen kommit ned ur bergen, går den ända fram till Teheran öfver ett slättlandskap, det tröstlösaste, enformigaste och ofrukbaraste man kan tänka, bara stäpp och stenfält samt här och där upp mot bergen utformadt som de allra finaste geografiska reliefmodeller. Bergen ser man på afstånd till vänster hela tiden. Utefter vägen ligga här och där skelett och halfätna blodiga kadaver samt hela djur, som nyss stupat. Det är hemska syner.

I Kasvin fingo vi se de ryska soldaterna och deras officerare, men de inskränkte sig till att titta på oss. På skjutstationen måste vi byta ut båda våra vagnar, på droskan var en fjäder af och dessutom ett fönster sönder, och fourgonen hade gått midt itu. Från Kasvin och fram till Teheran är vägen en verklig chaussé, tjugo meter bred och nästan snörrät. Den tredje kvällen fingo vi vid ett hästombyte urusla kampar och en gammal gubbe till kusk för droskan. Hästen längst till vänster var en hvit krake, som knappast kunde stå för sig själf. Efter en stund kunde han trots hugg och slag ej fås ur fläck, därför att han ej orkade längre. Slutligen spände kusken ifrån honom och band honom efter, och så åkte vi på. Men snart orkade inte heller de andra tre, kusken kunde inte styra dem, och vagnen gick i diket — på en tjugo meter bred väg! Hästarna gäfv sig af uppför vällen på andra sidan om diket och framhjuln voro äfven där, så att vagnen befann sig i ett högst vådligt läge. Emellertid lyckades vår bebjänt, som satt på kuskbocken, och min man, hvilken krånglade sig ut genom vagnsfönstret, få droskan på rätt köl igen. Men

VY FRÅN EN SKJUTSSATION BLAND BERGEN.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige *portofritt*:

Idun 1896	2: —	Idun julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Idun julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Idun julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Idun julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Idun julnummer 1909	0: 75
Idun julnummer 1894	0: 20	Idun julnummer 1910	0: 75
Idun julnummer 1898	0: 20	Idun julnummer 1911	1: —

LÄS!

KLOCKARENS JOEL.

Berättelse för Idun af Marika Stjernstedt.

SKJUTSSTATIONEN MENDJIL.

hästarna stodo, där de stodo. Där suttu vi på landsvägen midt i natten, långt från människor. Men vi hade tur.

Efter någon timme hördes klockor på afstånd, och det befanns vara en tom fourgon med fyra hästar, hvilka vi lyckades byta oss till jämte deras kusk. Den hvita hästen lämnades dock kvar, bunden vid vår vagn. Den gamle kusken var trots allt nog tilltaggen att begära drickspengar, men lyckades förstås ej få några. Efter en stund märkte bejanten, att den hvita hästen släpade efter vagnen. Kusken sprang af och skar loss honom, dref upp honom med sparkar och slag och det arma djuret gjorde en sista ansträngning, men föll omkull igen. Och så lämnade vi honom i natten och ödemarken — ett lätt byte för vargar och schakaler. Det var en gammal häst, som tjänat troget kanske i en tjugofem år, men hvem fäster sig vid sådant i Persien?

Annu ett missöde råkade vi ut för den natten, nämligen att vår bejant, som suttit på en smal kuskbock utan ryggstöd i två och ett halft dygn, slumrade till ett tag och ramlade af, men vaknade i fallet och hade sinnesnärvaro nog att sparka sig ifrån vagnen, så att hjulen ej gingo öfver honom.

Dagen därpå, den 15 december, rastade vi om morgonen vid den sjuttionde stationen, rätt utvakade och slappa, och när vi klockan ett körde in genom en af Teherans stadsportar voro vi ganska nöjda på åkning. Vi körde först genom persernas Teheran, snuskigt och smutsigt, med döda djur på gatorna och stora afskrädeshögar, därefter till den europeiska stadsdelen, som ligger högre och är sundare. Vi togo in på Hotel Anglais och välkomnades af öfverste Hjalmarson och de öfriga svenska officerarna. Och så voro vi då ändligen vid målet för vår långa resa.

INGRID FOLKE.

HVILANDE KAMELER.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras om nödvändigheten af att i god tid förnya kvartalsprenumerationen, så att ej afbrott i expeditionen må uppstå. Under aprilkvartalet utkommer vårt intressanta vårnummer, som i år benämnes

Flickornas nummer

och bjuder på en förträfflig text om den unga flickan i olika lefnadsförhållanden, hvartill sluter sig en rad belysande och vackra bilder.

I.

DET VÄCKTE ETT UTOMORDENTLIGT uppseende i hela trakten, när det blef bekant att den rike gubben Bursell insatt klockarens ende son Joel till universalarfvinge.

Joel var tjugutre år och gick ännu hemma i klockargården. I trädgården, som hörde till bostället, anlade han drifbänkar, vid husets söderfasad planterade han spalterträd. Sommargäster och turister gingo till klockarens för att köpa blommor, och de förundrade sig mångordigt öfver de praktfulla röda och hvita rosorna, öfver alla varieteterna af vallmo, öfver reseda, malva, eldfärgad krasse, luktärt, pion och gossen i det gröna, stormhatt, styfmorsblommornas alla ansikten, löfkoja, flox, prins Gustafs öga, liljor och ringblommor, aster, dahlia och solros. Joel var en liten smärt, ytterligt blond man, allid lika fämäld och oberörd, fridsam och lugn. Han såg på sommardamerna med en pröfvande och snabb blick ur grå, nästan uttryckslösa ögon och inväntade tålmodigt, under tanke på annat, att de skulle tröttna på sina utrop och bestämma sig för hvad de ville ha.

Genom denna tystlåtenhet, denna liknöjdhet blef Joel en gåta, men knappast särdeles lockande att lösa, i alla fall icke för damerna. Klockargården låg för sig själf ett stycke på sidan om kyrka och kyrkogård och samhällets promenadvägar voro i det hela förlagda åt andra håll. Klockarens hade firat silfverbröllop, och i alla dessa år hade de lefvat så lyckligt man kunde tänka. Aldrig hade traktens skvaller fått minsta fäste där. De äldre mindes klockarfrun som nygift, icke ens då helt ung, smärt och blek, allid hängande som en vidja vid mannens arm. Och klockaren gick likt en triumfator, liten, satt och rödhårig, med glödande ögon och käpprak i ryggen, oföränderligt klädd i bonjour. Hans steg voro små och hennes långa, men de gingo i takt så säkert som om de öfvat sig alltifrån barnsben. När frun var borta för någon timme, satt klockaren strax vid pianot och klagade sin saknad via Bach och Beethoven; och när tiden var inne marscherade han åstad och hämtade sin hustru, samt förde henne som en rymling vid armen hem till boet. Den lille Joel anlade trädgårdar i gruset, och när far och mor kommo på gången, var han isynnerhet rädd för att de skulle komma åt hans rabatt.

— Leker du, Joel? sade modern, och så gick hon in med far, utan att höra efter hvad han svarade.

Joel hade en lycklig barndom, ty han lämnades i fred och begärde icke annat. Han gick igenom folkskolan, och då han icke hade vidare lätt att läsa, slapp han ifrån mera. Han gick ett år i trädgårdslära, såsom han önskat, och sedan stannade han hemma. Han hördes och syntes inte mer än då han var barn, och far och mor fortforo att lefva sitt lif för sig, dyrkande hvarandra som afgudar och dyrbarheter och fullt upptagna därpå.

Joel bebodde gafvelkammaren en trappa upp, det enda inredda rummet där uppe, och på den stora tomma vinden torkade han sina frön och lökar, ostördt njutande af kryddofterna. Om nätterna läste han vid sin ensliga lampa växt- och frökataloger. Han införskref sådana från alla håll, från Frank-

rike, Holland, Amerika, han planlade möjligheter till nya inköp och berusades af önsknings. Katalogerna innehöllo reklamillustration af hela, ööfverskådliga blomfält: de blefvo verkliga för honom. Hela orangerier stodo upp ur annonsen om en liten ny planta. Natten förrann och lampan brann slut. På morgonen kom han ner med sitt vanliga uttryckslösa ansikte, lugn till synes som alltid, men med ett dunkelt intryck af att natten varit en härlig dröm, som han nästa natt kunde få förnya.

Gubben Bursell kände han icke mer än någon annan. Gubben kom ibland och köpte blommor och aldrig af de dyraste. Han uttömde sig icke i dessa utrop och förfrågningar, hvilka störde Joel så mycket, och denne föredrog därför gubbens besök framför exempelvis pratträngda unga damers. Men eljes var gubben honom likgillig, och han tänkte icke på honom — hvaremot han kunde tänka på någon af de små pratträngda ännu länge efter det hon gått. Han önsade då, att han fått röra vid henne, röra med sina händer vid detta lena flickansikte, se noga och nära med sin skarpa och detalj-kära syn på dessa ögon och på den rörliga munnen och föreställde sig att detta varit görligt. För honom var hon ett ting, voro de alla ting, liksom blommorna eller vildvinsrankan, och hans händer, hans ögon lockades oemotståndligt af allt detta naturliga, behagfullt spelande, omedvetet framväxande hos flickan som hos örten. Men hans fantasi var kysk som hans tillvaro.

På Joel slog den oväntade lyckan ned utan att i minsta mån väcka samma uppseende som utanför den idylliska klockargårdens ramar. Gubben Bursell dog i april, och att Joel under brådaste tiden i drifbänkarna skulle nödgas skaffa sig svarta kläder och bevista begrafningen, vållade honom framförallt förtret. Nyheten hade blifvit bekant redan dagen efter gubbens död, då hushållerskan och landsfiskalen gått igenom hans papper, och Joel var nu municipalsamhällets under. På gatan, den förnämsta och den enda, där butikerna lågo, visade man hvarandra på honom. Pratträngdt folk hejdade honom själf och gratulerade och frågade och frågade. Joel svarade saktmodigt och enstafvigt, med ögonen utan glans och tankarna i drifbänkarna. Han var besvärad utan måtta och flydde hem så fort han kunde. Hufvudvärken lurade på honom — det var som om han fått den bara af att människor riktade sina ögon på honom, bara af att möta deras andedräkt.

Modern satt i salen, när han kom hem från begrafningen, efter att ha afböjt att följa med på middagen, som man ställt till.

— Joel, sade hon, och såg på gossen uppfylld af oro, ty en fru ur bekantskapskretsen hade suttit hos henne i ett par timmar och talat om alla rikedomens välsignelser. Du Joel, sade hon, här blir väl i alla fall inga förändringar hemma?

— Nej, mor, sade han. Hvad skulle det vara för förändringar?

— Vi har haft det lugnt i många år, sade modern. Jag för min del önskar ingenting annorlunda, och inte heller far.

— Inte jag heller, sade Joel.

— Åh, du som är ung, sade modern, du kan skaffa dig en stor gård nu, om du vill. Men

vi gamla ska ingenstans vidare, annat än ut på kyrkogården.

— Ja, svarade han och gick upp. Men med moderns sista ord hade den gamle herr Bursells arf ändligen fått realitet för honom, och hans kinder började hetta.

På kvällen tände han lampan och gick till sängs, ehuru han hade några bref att skriva. Men han kände sig mycket trött, och det svindlade för hans ögon, och allt syntes honom tungt af besvärlighet som då man i drömmen vill flyga och ej kan lyfta sig, vill löpa öfver en äng och gytthan håller fast skosulorna. Medan han gick i trädgården och såg öfver sina bänkar före natten, hade han tänkt på moderns ord. Han hade sagt sig själf, att nu kunde han mycket rikligt köpa en gård, odla blommor på fälten och bygga orangerier efter de största och bästa ritningar. Han bladdrade af gammal vana i sina kataloger: drömmarna och önsknin-garna, som varit deras lefvande anda, dem kunde han alltså förkroppsliga. Men hur man köpte en gård, det visste han ej. Och hvar fanns den gård, som kunde passa? Och han, som knappt tålde hjälp i sitt arbete, annat än för att få bort ogräs, han skulle då vara omgifven af folk, drängar, ja, utlärda trädgårdsmästare, som kommo besvärande med egna metoder! Joel blef het bara hvar gång han händelsevis råkade herrgårdens mäter, som kom stickande med sina råd och anmärkningar och frågor och denna eviga nyfikenhet, hvilken brände upp och förtärde alla människosjälar, utom hans egen! Ne, nej, tänkte han: ingen stor egen gård, med alla dess bekymmer!

II.

På kullen ofvan gatan låg värdshuset, ett hvitt tvåvåningshus med verandor, utarrenderadt på vissa år till gästgifvare Leander, en rödrusig, öldrickande, storskräflande gästgifvare med en undergifven hustru och stor barnskara. På värdshuset var begravningsmiddagen efter gubben Bursell, död utan bröstarfvingar och sörjd af ingen, och som helt naturligt var deltog gästgifvaren och hans familj i festen, hvilken det föll af sig själf att Joel skulle betala.

Alla honoratiore voro samlade, och man talade om Joels framtid. Redan hade man disponerat förmögenheten, satt gamle klockaren och hans trogna hustru på hederligt undantag, köpt gård, bestämt hvilken — ett förträffligt ställe, som landsfiskalen just hade på hand — reparerat, byggt nytt, lagt an på ladugården för att i någon mån, genom ökad konkurrens, få ned ortens öfverdrifna mjölkpriser, huggit skogen, sålt veden, sänkt sumpmarken — och slutligen ställt ägaren under förmyndare. Ty att Joel aldrig i lifvet skulle vara mäktig att sköta så mycket, det förstod den anspråkslösaste.

Gästgifvarens äldsta och vuxna dotter Agda Leander hörde tyst på. Jämte de öfriga satte hon gamle klockarens på undantag, köpte gården och ställde den i ordning; med de andra högg hon skog, sålde timret och torrlade sumpmarken; men när frågan kom till Joels förmåga att sköta det hela, knep hon samman läpparna utan att någon märkte det, icke ens hon själf. Och när man för en stund slutade tala om Joel, gick hon ut på bron och såg den blå vårskymningen falla öfver gatan och öfver landet med dess ängar och dungar. Här uppifrån kunde man vid dager väl se klockargårdens gamla röda tegeltak, och om vinterkvällarna glimmade ljusen från fönstren där likt små stjärnor i det svarta. Nu var allt dunkel, slukadt af horisontens ännu mörkare dunkel, öfver hvilket kyrkans hvita torn höjde sig

FRU ELISABETH ANKARSTRAND.

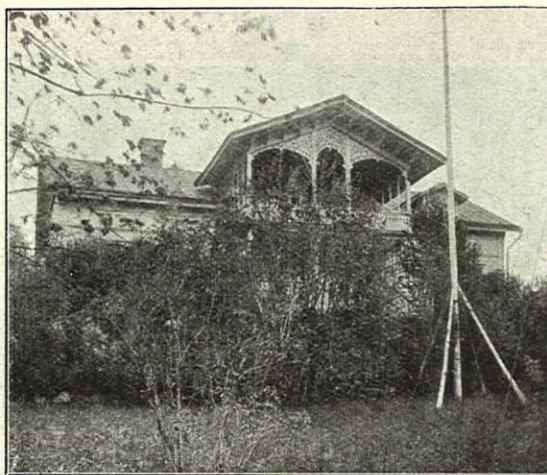
Ett hvilohem.

HVILOHEMMEN HA BLIFVIT EN institution och torde så förblifva äfven om de gammalmodiga klaga öfver att "folk reser bort för att hvila". Men det moderna lifvet har situationer, där ett hvilohem med dess afskildhet, dess regelbundna lif och vård af tröttade krafter är den enda lösningen, tacksamt utnyttjad af patient, läkare och anhöriga, och deras mängd bevisar deras nödvändighet.

Det finns emellertid en fara och det är att okvalificerade personer slå sig på att upprätta hvilohem i den tron att det blott behöfs att möblera ett hus och anställa tjänare.

Men den som vill bereda hvila åt de tröttaste af alla trötta, nämligen åt den af tankearbete och bekymmer brutna, måste själf äga något af hvila i sitt väsen, af den jämvikt och frid de sakna, och måste ha icke en inrättning, men ett hem med dess fred och afskildhet, ja dess illusion af trygghet att öppna för dem.

Den som uppställer dessa fordringar på ett hvilohem framför den om modern lyx och komfort, bör finna just hvad han söker å Hagabergs hvilohem invid Södertälje. Det är ett hundraårigt ställe i en lika hundraårig trädgård med låga gammaldags rum och stora, rymliga verandor. Det ligger nära Stockholm och ändå afskildt, är inte så stort att det förlorar karaktären af hem, men medger likväl hvar och en att sköta sig själf. Fru Elisabeth Ankarstrand som skapat hemmet har i många år arbetat i sjukvården, speciellt med nervsjukvård, och äfven om hon icke fått de bästa rekommendationer af Stockholms nervspecialister skulle man efter en stunds samvaro med den ännu unga kvinnan med de goda kloka ögonen under det grå håret kunna säga att hon var den rätta personen på rätta platsen.

HAGABERGS HVILOHEM.

melankoliskt och kallt. Men Agda såg likväl dit bort, hon trängde genom mörkret, genom det fridfulla hemmets mur af afskildhet, hon gick genom de bekanta rummen och utan tvekan ända in till Joels afstängda rum, och där steg hon in, hon såg honom och tyckte sitt hjärta uppfyllas af honom. Flickans röda läppar pressades än en gång hårdt samman, och icke endast hennes hjärta var rördt af den aldrig förut anade drömmen; också hennes vilja vaknade och knöt sig inom henne i ett fast beslut.

I samma stund tände Joel sin lampa. Agda såg det bleka ljuset i värvällen och tolkade det som ett svar. Hon hviskade: Joel, och namnet föreföll henne vackert. Hon hörde icke att en af hennes små bröder kommit ut på bron och stod bredvid henne. Joel! sade hon halfhögt, fullföljande den otroliga drömmen.

— Hvad pratar du, Agda? frågade bytingen, och hon blef därvid så skrämmd och så utom sig af vrede, att hon gaf honom en ljungande örfil och flydde in.

Pojken tjöt, fick ännu mera smörj och tystades därmed. Agda åsåg exekutionen, blindt upptagen af en enda fruktan, att han skulle skvallra. Men när han, liknöjd för moderns förmaning att gå i säng, sprang ut till de andra pojkarna bland tomflaskorna i ölupplaget, lugnade hon sig och kunde återvända till begravningsfesten. Ingen hade märkt, att hon varit borta, och hon satte sig i en behagfull ställning på karmen af en stol och så att hon kunde se sig själf i en trymå i förgylld ram.

Agda var vacker och visste det bättre än någon annan. Hon var hänförd af sin egen bild och förstod af hela sin själ att man måste kunna älska henne. Också sitt namn föredrog hon framför alla andra namn; det syntes henne poetiskt, och hon hade strax tänkt ut, att hon skulle fråga Joel hvilken blomma han liknade henne vid. Begravningsgästerna hade på nytt börjat tala om Joel, och nu gifte de bort honom. När Agda kom in, fästes uppmärksamheten vid henne, och arligheten mot gästgifvaren kräpde att hans dotter föreslogs.

— Fröken Leander, det vore väl ett parti! ropade en af herrarna, och ehuru ingen på allvar menade, att skuldsatte och skräflande krögar Leanders slamsiga dotter vore värdig en så lysande position, antogs förslaget med förljusning. Pappa Leander skratade bullersamt, den undergifna frun myste. Men Agda såg sig omkring med ett litet småleende:

— Det är ingen som frågar efter, sade hon, om jag vill ha den förryckte klockarpojken, jag!

— Nånå, sade landsfiskalen skrupensande, vi har inte heller honom i brudstolen ännu, min sköna!

Agda blef röd och slöt läpparna och man talade om annat. Men hon glömde icke.

Redan nästa morgon var hon ute. Hemma sof hvarenda en, och morgonen var bitande klar, marken var läft frusen och ännu hade solen icke finat upp den. Agda gick till klockargården, öppnade grinden och steg på. Bland drifbänkarna arbetade arftagaren.

(Forts.)

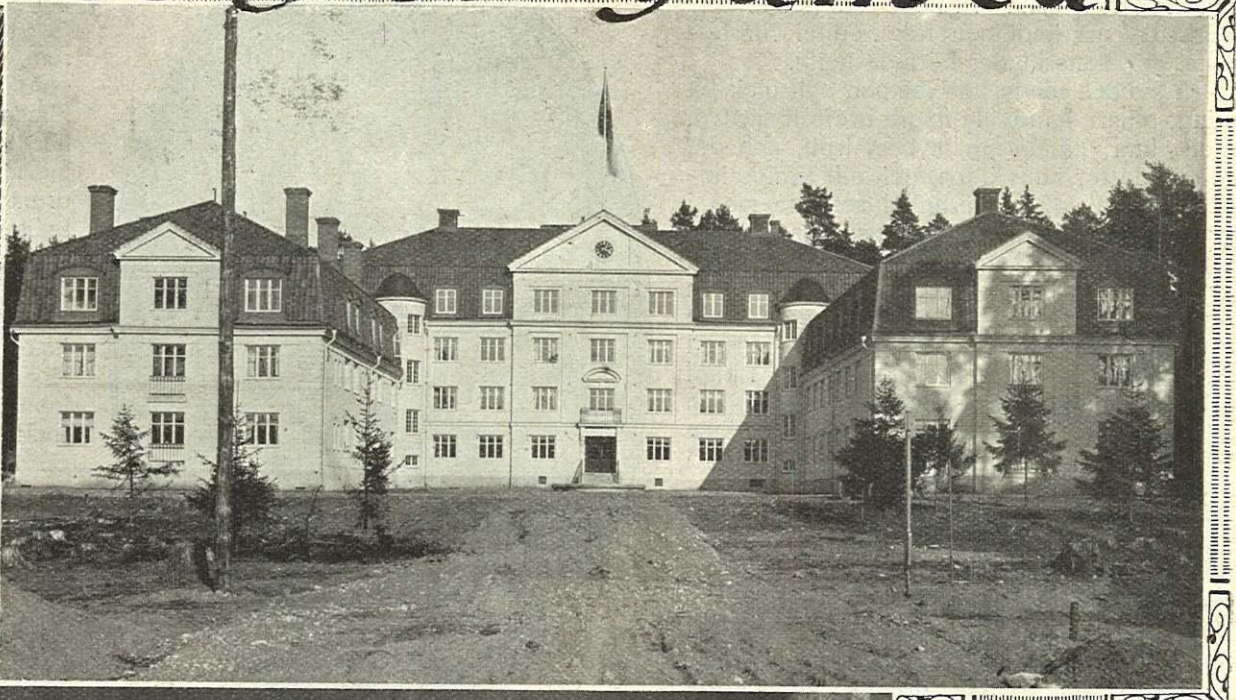
Beriktigande.

Med anledning af artikeln "De hundratusen kappornas fabrik" ber Singers representant i Stockholm att få påpeka, att den å midtbilden på uppslagssidan synliga brodermaskinen, som gör sex broderier på en gång, är af Singers tillverkning.

"Hemmet för gamla"

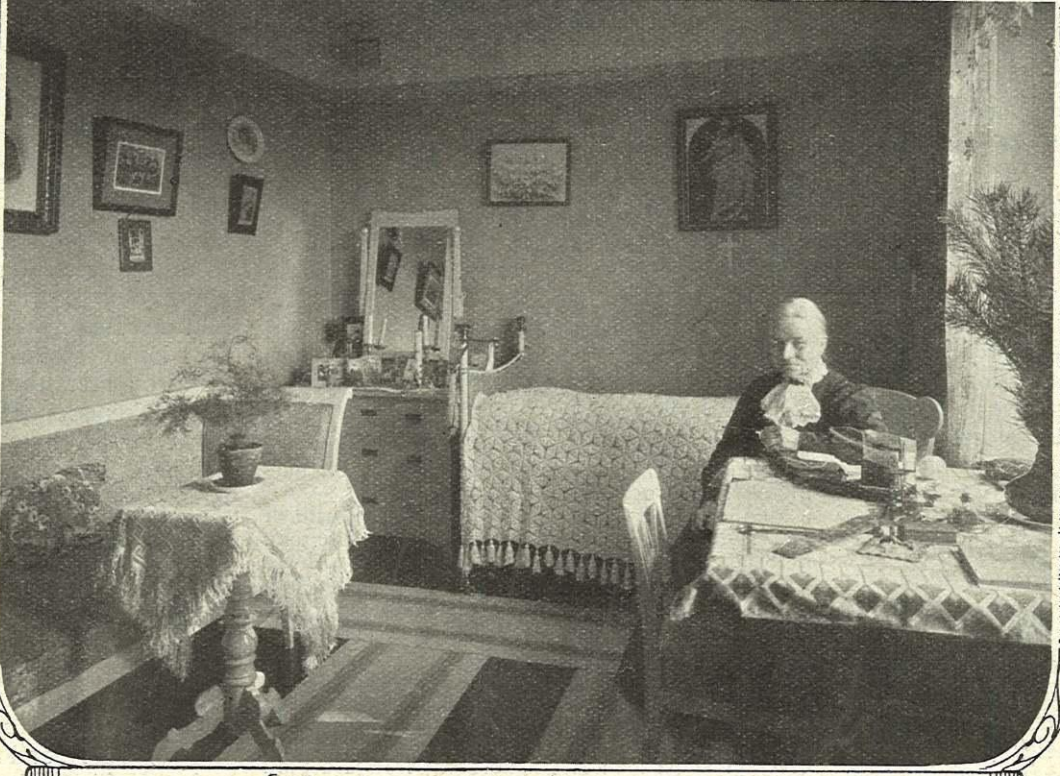

Fröken Lisa Borén.

IKSOM SÅ många andra stora och imponerande institutioner har Hemmet för gamla vuxit upp ur ett från början anspråkslöst enskildt företag. Det är nu många år sedan fröken Tersmeden i en liten stockholmsvåning öppnade sitt hem för ett par tre pensionärer, gamla kvinnor af den bildade klassen, som icke längre kunde arbeta och saknade en tillflyktsort för sin ålderdom. Så småningom öfvertogs hemmet af sällskapet "De gamlas vänner" och kunde bereda hem för fler och fler gamla. Men det största steget framåt togs i höstas, då Hemmet för gamla lämnade Garfvaregatan i Stockholm och flyttade ut till Enskede i ett stort nybyggt slottsliknande hus, som har ryggen mot den präktiga skogen och vänder fasaden ut mot åkrar och ängar. Samtidigt ökades hemmets bebyggare, så att det var ett sjuttiofotal gamla kvinnor som drog in i hemmet. Det var först nu nyligen som hemmet visades för intresserade och man kunde icke ha valt ett lyckligare ögonblick än denna klara, strålände marsdag, då solskenet flöt in öfver allt i de små rummen, som lågo nätta och prydliga, hvar inom sin lilla tambur längs korridorerna. Midt i solskenet satt så en liten gumma med sin bok eller handarbete och tog gärna emot ett besök, och talade gärna om hur skönt här var ute, hur fort dagarna gått under vintern, hur många vänner och bekanta som hittat ut trots den långa vägen och hur härligt det var att det nu var vår så att man kunde "gå på skogen".

Den ena flygeln af huset kallas hyresgästernas flygel. De, som bo där, ha förutom rum och tambur ett litet kök och en skänk och laga frukost och kväll själfva. Middag äta de gemensamt i en af de två matsalarna. Hemmets öfriga bebyggare kallas helpensionärer, sakna förmånen af kök och äta alla måltid gemensamt. (Det är olika förmögenhetsförhållanden, som bestämmer till hvilken grupp pensionärerna komma att höra.) Hemmet har enligt föreståndarinnans, fröken Lisa Boréns uppgift ännu en tom våning, där flere gamla skulle kunna få rum och ansökningar saknas visst icke. Men man har tillsvidare icke råd att ta emot flere gamla, hur gärna man skulle vilja. Nybyggnaden och utökningen af pensionäranlalet ha hårdt ansträngt föreningens fonder.

Öft af pensionärernas rum

Det har sina ganska stora vanskligheter att bygga ett hem för gamla människor, att samla inom samma väggar en hop åldringar, hvilka komma från skilda lifsområden, hvar och en med sina vanor, sina minnen och sina önsknings. Det kan ju så lätt hända, att en sådan institution verkar tryckande i ett eller annat afseende, så att den hemkänsla, som de gamla behöfva, för att med sinnesjämvikt kunna framleva sitt lifs afton, saknas. Man vill ha sin lilla vrå för sig själf, där minnen och drömmar kunna stämma möte, och "Hemmet för gamla" har danats af finkänslighet och ömhet i förening, som framkalla just denna fridlysta ro.

De åldringar, som få tillbringa sina sista år ute å Enskede-hemmet kunna därför skatta sig lyckliga. De förfoga öfver sin egen lilla vrå, de ha vård och sällskap, och när krämporna komma, finns det den afskilda ålderdoms- och sjukafdelningen, där sjuksyster och hennes biträde vårda den flämtande lifsgnist in till slutet.

Kyrksalen.

"Och flickor bör går i danser.."

M SVERIGE ICKE förblef oberördt när det gick en rörelse öfver Europa mot en förnyelse af dansen med antiken som förebild och ideal, så var detta Anna Behles förtjänst.

I flere år har hon nu arbetat för att i ett land, där gracen och mjukheten sällan är goda gudars gåfva vid flickebarnens vagg, utbreda sin lära att skönhet och harmoni kunna tillkämpas genom kroppskultur, öfvad på det rätta sättet. Då fröken Behle nu inom kort kommer att anordna ett par soaréer å Intima teatern tillsammans med några af de bästa eleverna från hennes plastiska institut får publiken hennes skönhetslära förkroppsligad inför sina ögon och kommer förvisso att öfvertygas om dess sanning.

Anna Behle är som bekant elev af Dalcroze, som sändt så många lärjungar ut i världen, och hon har själf i Idun framlagt de teorier på hvilka Dalcroze stöder sin undervisning. Man vet att enligt hans lära gymnastiken och dansen på ett alldeles särskildt intimt sätt äro förbundna med musiken. Som

FRÖKEN ANNA BEHLE.

skönhet midt uppe i Ostermalm.

I ett rum med väggar i en djup, lugn blå färg, hvars enda prydnad är en fris med antika danserskor i relief, hvilat på den enfärgade guldbruna mattan en grupp unga flickor i grekiska dräkter, alla i en ljusgrå färg som lyser vackert mot de bara armarna och fötterna. De hvila alldeles stilla till dess en ton från pianot väcker dem och de lyfta sina hufvud. Men rytmen sjunker åter och med dem danserskorna, och så följa de den spelandes vilja till dess den bringar dem upp på knä och sedan på fötter och till dans. Det ligger naturligtvis ett stort arbete bakom en sådan skenbart enkel dans, både för elever och lärare. För läraren synes uppgiften lik bildhuggarens som formar leran till den plastiska skönhet, hvars motsvarighet han såg inom sig. Och eleven märker att hon i sin kropp eger ett lydigt instrument hvari rika möjligheter slumrat. Hon lär sig känna den och härska öfver den, och det är icke bara i

den grekiska historien under dansen som detta kännes som en frihet och ett välbehag, det ger också en viss segerrik säkerhet i

åskådare af en dansfimme uppe å fröken Behles institut får man klart för sig hvad detta vill säga. Så tydligt

salongen, på scenen eller på Strandvägen under promenadtid.

E. W.

åskådliggör hvarje rörelse, hvarje steg och åtbörd sin ton ur melodien som ledsagar dansen att man tycker man skulle kunna ta ut en melodi ur en af dessa danser likaväl som man tar ut dansen ur melodin.

Det är för öfrigt en sann njutning för ögat som erbjudes en å det Behleska institutet, ett stycke antik

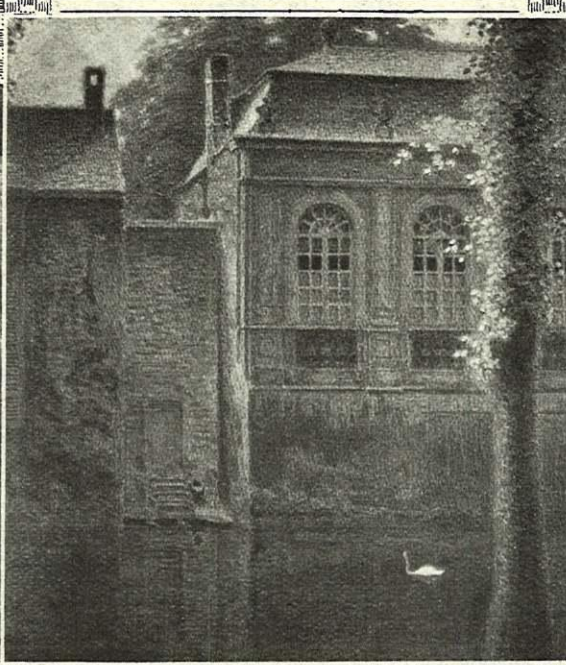

Från årets

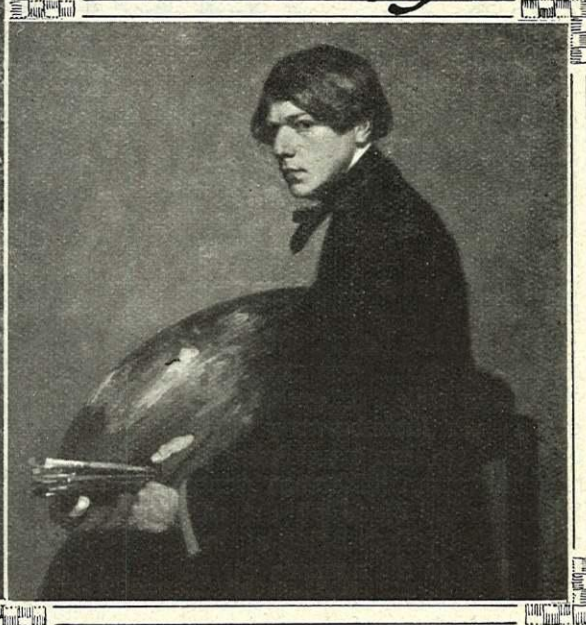
vårsalorger

Henning Malmström: Själffporträtt.

Pelle Swedlund: Kanal i Brügge.

Tyra Holmström: Morgonrast.

ONSTAKADEMIENS SALAR HA F. N. eröfrats af Skånska konstnärslaget, som där har sin tionde årsutställning.

De målade skåningarne äro förut, dels genom separatutställningar, dels genom gruppställningar, kända för hufvudstadens publik och hvad de nu ha att erbjuda består ej af så synnerligen mycket nytt, men det gamla är af känd gedigen art och man återser det med samma tillfredsställelse, som man läser om god litteratur.

Hvem tjasas till exempel icke af Justus Lundegårds lyriskt vackra landskap från Kullen med deras solmättade terränger, Albert Larssons skånska skymningsstämningar, Per Gummesons Falsterbotmotiv, Fritz Kärfves läckra kustbilder, Ernst Norlinds storkar, Agnes Wieslanders starkt personliga landskap m. m.

Bland nya dukar intaga Tyra Holmströms porträttbilder ett framstående rum, och man varnar i dem en ny teknik, i viss mån påverkad af den s. k. Dachau-skolan. En annan ung kraft, som gör en väcker insats på denna utställning, är Henning Malmström, hvars mjukt och varmt målade själfporträtt förtjänar erkännande.

FELIX KÖRLING

Hvad man däremot fortfarande saknar är genren och den stora figurmålningen; skåningarnes bygd finnes öfverallt på dessa dukar, men skåningarne själfva såsom de lefva bakom korsvirkesväggar och ute på fälten, ropa alljämt på konstnärernas uppmärksamhet. När skola de bli bönhörda?

I konstnärshuset träffa vi frion Erik Hedberg, Wilhelm Smith och Pelle Swedlund. Hedbergs trygga landskapskonst är sig lik, och det innebär ej något dåligt vitsord; han har tagit för sig sin hembygd, som han blifvit konstnärligt trogen genom åren och hvilken han målar med aldrig svikande lust och med friska, varma färger. Smiths "Vinterkväll" är en stark och ärlig komposition och Swedlunds Brügge-taflor samt västkustmotiv, för att blott nämna några af hans många intressanta dukar, ha en egendomlig suggestiv verkan.

I Hallins konsthandel residerar Louis Sparre, hvars båda stora kvinnoporträtt, det ena af stockholmarnes sceniska favorit fröken Tollie Zellman, kännetecknas af mycken kraft och karaktär. Bland hans landskapsmålningar märkas några ypperliga bitar från Visby.

E. H-n.

Från scenen

och estraden.

HJALMAR SÖderberg är numera återbördad till Stockholm, sin stad, om hvilken han skrivit några af sina bästa sidor i de prosaböcker han har liggande bakom sig. I dem har han gifvit extraktet af sin hvasa kvickhet och det finaste af sin lyriska känsla.

Han har aldrig varit någon mångskrifvare, det är hans litterära adelsmärke, men med sin skarpt begränsade idévärld och sitt språks klarhet och kyla har han vunnit en publik af moderna tviflare och drömmare, som hålla af honom för hans frimodiga sanningars skull och för den under en mask af negativ förkunnelse gömda sympatien för lifvet.

Felix Körlings "Guldgrufvan" på Oscarsteatern. Andra aktens slutscen. Jaeger foto.

I sin senaste bok "Hjärtats oro" förklarar han sig ha frött på att skriva romaner. Det må också varda "Martin Bircks" konstnärlige skapare förlåtet, om han drar sig för att följa med våra dagars framvältrande hord af litterära skrifmaskiner, som spy ut en hel syndaflod af s. k. lifsskilddingar, af hvilka många eller flertalet utgöra en sannskyldig banalitetens triumf. Det är framför allt kvinnorna, gamla såväl som unga, hvilka i massor gifvit sig den och den på att de äro författarsnilen, oaktadt enhvar, som nödgas äse deras skaparorgier, ej kan annat än beklaga, att så mycken kvinnokraft går tillspillo på ett onyttigt arbete.

BÄSTA SNITT OMSORGSFULLASTE ARBETE PRIMA TYGER & TILLBEHÖR ERHÅLLAS I DE FLESTA BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent Hafregryn och Hafremjöl

Känner ni trötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl — tröttheten försvinner. Tillverkas under läkars kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VEUKAN 31 MARS—6 APRIL 1912.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfunga med maderås och potatis; mjölk; kaffe eller te med fin kaffekaka. Middag: Kejsarsoppa med äggkolor; abborrfiléer med vin; kyckling à la Tua; apelsinsufflé.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggöra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blomkålspuré med ostsmörgåsar; kokt sked med stufvad potatis.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsröt med mjölk; stekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt svinfilé med ryska ärter; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinkås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grystek med legymer; giftas.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; rissoler af oxstek (rester från onsdag) med skivad smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. (Långfredag.) Frukost: Smörgåsbord; kottletter af kalfräsk med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te.

Köp Schweizer Siden. Schweizer & Co., Luzern S 7 (Schweiz). Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

och vinet. Äggulorna vispas upp i soppskålen och soppan hålles i under kraftig vispning. Serveras mycket varm med äggkolor.

Abborrfiléer med vin (f. 6 pers.). 1½ kg. abborre, 2 tsk. salt (10 gr.).

Till panering och stekning: 1 ägg, 2 msk. hvetemjöl, 1 msk. groft rågmjöl, 4 msk. smör (80 gr.), 3 msk. hvitt vin.

Sås: 1½ dcl. fiskbuljong, 1½ dcl. tjock grädda, 2 tsk. citronsaft, ½ dcl. hvitt vin, 1 tsk. sockerkulör, 1 msk. finhackad persilja.

Beredning: Abborrarna fjällas ej, rensas, sköljas och torkas, skäras i filéer och ryggen jämte alla småben borttagas. Filéerna läggs med skinsidan mot skärbrådan och köttet skäres från skinet med en spetsig knif. Filéerna gnidas med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de ånyo torkas med fiskhandduk. De vändas i mjölet, som förut är väl blandadt. En stekpanna upphetas, smöret lägges i och filéerna stekas vackert gulbruna på båda sidor. När de äro färdiga, begytas hvar och en filé med 1 tsk. hvitt vin, hvarefter de läggas upp på varmt fat och stekpannan vispas ur med fiskbuljongen, grädden, citronsaften, vinet och sockerkulören, säsen får koka upp, persiljan tillsättes och säsen hålles öfver fisken på fatet. Anrättningen garneras med refflade citronskivvor och persilja.

Kyckling à la Tua (f. 6 pers.). 3 kycklingar på 4—5 hg. st., 1 hg. späck i 3 skivvor.

Till fyllning: 1¼ dcl. risgryn (125 gr.), ¾ lit. buljong, 50 gr. gäsliefer, 2 tryffel, 1 msk. scherry, 1 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Till kokning: 1 lit. klar kalf- eller hönsbuljong.

Till garnering: 6 konserverade kronärtskocksbottnar, 6 skivvor tryffel, 6 champinjonthattar, ½ msk. smör (10 gr.), salad, persilja.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. hönsbuljong, 1 dcl. tjock grädda, 3—4 äggulor, 2—3 tsk. citronsaft, salt, hvitpeppar, 2 msk. kallt smör (40 gr.).

Beredning: Kycklingarna plockas, svedas, urtagas, sköljas mycket väl och torkas, hvarefter bröstbenet urtagas försiktigt. Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, påsättas i den kokande buljongen och få koka nästan mjuka, då de upphällas och få kallna. Gäslieferna och tryffeln skäras i små tärningar och blandas i riset, tillika med vinet och kryddorna. Kycklingarna fyllas med riset, hopsys, uppsätts och beläggs med späcket, som fastbindes med fint segelgarn. De läggs i en kastrull, ej vidare än att de nått och jämt rymmas, den kokande buljongen spädes på, får koka upp, skummas och hålles sedan vid en temperatur af omkr. 90°. I denna värme grad få fåglarna ligga, tills de äro mörre, eller omkr. 1 tim. De klyfvas, läggs upp på varmt fat, öfvermållas med säsen och garneras med kronärtskocksbottnarna, värmda i vattenbad, på hvar och en af dem 1 skivva tryffel och öfvanpå tryffeln en champinjonthatt, fräst i smör, samt salad och persilja.

Till säsen fräses smör och mjöl 2 min., 4 dcl. af buljongen hvori fåglarna kokat spädes på och säsen får koka 5 min. Grädden vispas med ägg- gulderna och tillsättes, hvarefter säsen får sjuda samt afsmakas med citronsaften och kryddorna. Sist tillsättes det kalla smöret.

Apelsinsufflé (f. 6 pers.). 20 gr. kallt smör, 50 gr. socker, 3 dcl. grädda, 50 gr. smållt smör, skal och saft af ½ apelsin, 5 äggulor, 3 ägg- hvitor.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.).

Beredning: Smöret smältes i en kastrull och röres med sockret och grädden öfver elden tills blandningen blir simmig, då den upphålles i en spilkum. Det kalla smöret lägges, och massan röres, tills den blir kall då det finfirna apelsinskalet och apelsinsaften tillsätts. Äggulorna fröras därefter, en i sänder, under det massan arbetas ½ tim. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna och massan hålles i smord pajform, öfversockras och gräddas omkr. ½ tim. i ordinar ugnsvärme. Serveras genast ur sin form.

Äggöra (f. 6 pers.). 6 ägg, salt, socker, hvitpeppar, 5 dcl. mjölk, buljong eller vatten.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med kryddorna, och vätskan, som skall vara kokande, tillsättes under kraftig vispning. En kastrull smörjes med smör, äggblandningen hålles i och kokas i vattenbad under omrörning. Den upplägges med flat sked på varmt fat, garneras med persilja och serveras till rött lax och sill, bräckt skinka, korf, rött svinfilé m. m.

Aggröra (f. 6 pers.). 6 ägg, salt, socker, hvitpeppar, 5 dcl. mjölk, buljong eller vatten.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med kryddorna, och vätskan, som skall vara kokande, tillsättes under kraftig vispning. En kastrull smörjes med smör, äggblandningen hålles i och kokas i vattenbad under omrörning. Den upplägges med flat sked på varmt fat, garneras med persilja och serveras till rött lax och sill, bräckt skinka, korf, rött svinfilé m. m.

Aggröra (f. 6 pers.). 6 ägg, salt, socker, hvitpeppar, 5 dcl. mjölk, buljong eller vatten.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med kryddorna, och vätskan, som skall vara kokande, tillsättes under kraftig vispning. En kastrull smörjes med smör, äggblandningen hålles i och kokas i vattenbad under omrörning. Den upplägges med flat sked på varmt fat, garneras med persilja och serveras till rött lax och sill, bräckt skinka, korf, rött svinfilé m. m.

Aggröra (f. 6 pers.). 6 ägg, salt, socker, hvitpeppar, 5 dcl. mjölk, buljong eller vatten.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med kryddorna, och vätskan, som skall vara kokande, tillsättes under kraftig vispning. En kastrull smörjes med smör, äggblandningen hålles i och kokas i vattenbad under omrörning. Den upplägges med flat sked på varmt fat, garneras med persilja och serveras till rött lax och sill, bräckt skinka, korf, rött svinfilé m. m.

“GOOD”

Dam-Ulster

af prima homespun

Kr. 34.—.

Alla storlekar!

A.-B.

NORDISKA KOMPANIET,

STUREPLAN, STOCKHOLM.

Det förlösande ordet i villervallan af olika namn på munvatten är obetingadt "Azymol" med vätesuperoxid. Framställda kända läkare intyga de utmärkta egenskaperna hos F. Paulis "Azymol".

Världsberömda. SINGER Co. SYMASKINS AKTIEBOLAG. Filialer i alla större städer.

Vid tillredandet af Van Houtens Cacao är slöseri onödigt och gagnlost.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG SVERIGE. Ätta Göteborgs-Knäckebröd. Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornsås. Tel.: 11 & 929.

Fyrtornets RADHEJ Ansjovis i Ostronsås Erkändt bästa inläggning. För finmakare!

BÄST ÄR EKSTRÖMS JÄSTMJÖL ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

Ett försök skall visa Eder att baljnitarna hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Bäcksins Amerikanska Jästpulver. Drygt — Billigt — Verkningsfullt. Hvarje morgon nybakadt hvetebröd lika tort som kaffet kokar. (Se härom i hvarje burk innesluten bruksanvisning.) Säljes öfverallt. OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG.

Pannkakor, Plättar och Kött-Bullar bli porösa och läckra om vid tillagningen litet af Lagermans Bakpulver Tomten tillsättes. Se bruksanvisningen.

J & SWARTZ HÖSTA HVETEMJÖLSTYP (GROFMÅLEN) (FINMÅLEN) "SNÖFLINGAN" "SVANEN" J.G.S. NORRKÖPING J.G.S. NORRKÖPING

Prenumerera på Barngarderoben!

BOOKSTAFSUPPGIFT.

Bokstäfverna i vidstående kvadrat skola omflyttas så, att i de vågräta raderna bildas tre ord, hvilka beteckna: Ett belyningsmedel, en negerstam och något som är en njutning för de flesta människor. Äro de rätta orden funna, så bildar den mellersta lodräta raden namnet på ett kejsardöme.

CHARAD

Ett stycke land mitt första är,
Som sticker upp än här, än där.
Mitt andra rätt oss intet ger
Men omvänt dock så mycket mer.
Mitt tredje lindring ger åt den,
Som tar emot det af en vän.
Mitt hela tack och oskuldfull
Ses spira upp ur jordens mull.
Sibylla.

RÄKNEGÅTA.

Huru gammal var han?

Tillfrågad om sin ålder svarade en gosse: »Om jag vore tre gånger så gammal som jag nu är, så vore min ålder lika mycket öfver som den nu är under 28 år. Velox.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 10.
TANDSTICKSUPPGIFTEN:

TREKANT: Romaner, opaler, malaj, alar, nej, er, r.
CHARADEN: Fastlag.
HJULGATAN: Eskilstuna — Landskröna: Orden i yttre ringen: Esaias, schack, kansli, infall, Lorens, skonert, Torgau, Ungern, Nevada, arbete. Orden i ekranne: Emanuel, Sibylla, karavan, ingrodd, lungmos, spåntak, triåker, Umberto, norman, Amerika. Orden i inre ringen: Lea, agn, nöd, dos, sik, kar, Rio, nia, Oon, all.

Sejon
Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

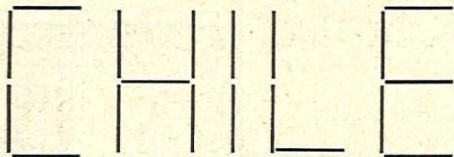
HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
BEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 12.

FRÅN DEN ENA STATEN TILL DEN ANDRA.

Genom omflyttning af vissa delar i ofvanstående bokstäfver kan man i stället för den amerikanska fristaten »Chile» bilda en annan amerikansk fristat. Hvilken?

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 7 april 1912. Å kuvertet bör angifvas pristäfling n: r 12.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

Intel besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

Blommor från Rivieran. Insänd kr. 1,20 i sv. frim. till Signora Laura Lindholm, Corso Mentana nr 29, Genova, Italien så erhålles inom 8 dagar en ask friska blommor från Italienska Rivieran. Visittkort kan bifäggas. Passande namns- och födel sedagsgåfva.

God morgon! Har Ni tvättadt Eder med F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Nufidens förnämsta toiletttvål är P. Paulis Ovicula (ägg) tvål.

Hotell Excelsior, med restaurang och tvättinrättning, Stockholm G, 35 Birger Jarlsgat., motsvarar de bästa af utlandets Christliche Hospize och Temperance Hotels. Lämpligt för damer och familjer. Inga drickspengar.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 8.
11-1=10.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen: Första priset: Fröken Astrid Tornberg, Arlöf. Andra priset: Fru M. Ling-Wennéus, Jönköping.

TIDSFÖRDRIF.

KONSONANTUTBYTTNINGSGÅTA.

Med d jag inga rosor här.
Med j jag muntert utrop är.
Med l: gudinna som man skyr.
Med m en tillflyktsort så dyr.
Med s: då bör man rösten spara.
Med t: så plägar solen vara.

Ville.

AXA
HAFREGRYN
HAFREMJÖL

Den allra finaste, bästa och mest välbergade hafre användes till **Axa**. Detta är orsaken till det ovanligt höga näringsvärdet, den fina smaken och naturliga hafrearomen.

Axa Hafregryn i paketer koka på 3 minuter efter det gröten kommit i kok.

Bönkaffe kostar mer än dubbelt så mycket som "Kathreiner", trots detta är Kathreiner lika välsmakande men hälsosamt!

"Det är fråga om Eder hälsa."

ALLA SNALLA BARN

VÄLSMAKARDE... NÄRANDE...
FÅ MORGON OCH AFTON
THULE-CA CAO

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det väfsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. Fru Olga, hvaran innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbe-kommande.

N: r 52. Om ni menar för hemmet i mindre skala, så kan jag ge er ett godt råd. Sätt äggen i en ägghylla på en frisk och frostfri plats, och vänd dem hvarje vecka. Jag köpte i medio af sept. 8 tjug ägg, och har jag ännu kvar af dessa, fullt friska. För vinterbehof äro septemberäggen bäst. En ägghylla kan ni själf förfärdiga af en upp- och nedvänd pappask, däri runda hål utskäras för äggen. Skånska.

— Äggen radas hvarfals på hvarandra i en bytta och med den breda

ändan nedåt. Däröfver hålles s. k. vattenglas, en vätska, som fäs i alla drogaffärer. Detta sätt att förvara ägg har visat sig vara utmärkt bra och billigt äfven om man ej har så kallt förvaringsrum.

Finsk fru.
N: r 53. 32-årig norrländska skall inte sköta sig alls utan vara glad och naturlig och arbeta som förr, om hon vill ha ett friskt och starkt barn. Skånska.

— Ni behöfver ej läsa någon annan bok än almanackan för år 1910. Där erhåller ni alla önskade upplysningar. E. H.

— Undersök urinen en gång i veckan. Yppar sig det minsta ägghvita rådfråga ögonblickligen läkare. Tvätta bröstet i tvål och vatten hvarje afton. Ingnid dem sedan lätt med rödvin. Kom ihåg att hålla magen väl i ordning. Ni måste hvarje dag ha afföring. Lagom (ej tröttsam motion) är bra. Behöfs

Køb Schweizer Broderier

Sändas direkt från Schweiz tull- och portofritt till bostaden.
Klädningar från Kr. 19.80.
Blusar från Kr. 5.65.
Barnklädningar från Kr. 12.50.
Bästa Schweizer-broderier på bapstist, voile, ylle och de modernaste sidentygerna.
Rekvirera redan i dag. Profver och Pariser-modeplanscher, fäs gratis.
Profver på våra sista Schweizer-sidentyger äfven gratis på begäran.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 29 februari 1912.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	1,518,509:44	Aktiekapitalet	15,000,000:—
Obligationer	8,144,435:—	Reservfond	4,400,000:—
Fastigheter & inventarier	4,661,110:94	Dispositionsfond	200,000:—
Reverser med hypotek af diverse	51,503,877:27	Depositions- & Kapitalr.	54,900,183:02
Växlar	29,702,525:62	Pensionsfond	121,910:53
Kreditiv- & Kontokurant-räkningar	15,741,804:60	Sparkasseräkningar	23,082,664:88
Hos inhemska banker	1,015,943:47	Upp- & Afskrifts- och Kontokuranträkn.	8,237,182:62
Hos utländska banker ...	475,480:17	Postremissväxelräkn.	1,238,895:41
Å andra räkningar	1,231,185:06	Till inhemska banker ...	2,414,970:66
		» utländska banker ...	1,021,941:75
		Å andra räkningar	3,377,122:70
	Kr. 113,994,871:57		Kr. 113,994,871:57

Liebig's
Köttextrakt

innehåller uteslutande ren, koncentrerad buljong framställd af bästa oxkött, utan några som helst tillsatser. Därför blifva därmed tillredda födoämnen värdefullare samtidsigt som matens naturliga smak höjes.

